

EL CREADOR (112) JORDI CASANOVAS

Reinventar el teatre

JUSTO BARRANCO / ÀLEX GARCIA (FOTO)

Jordi Casanovas repetia des de petit que volia ser inventor. I quan li va tocar anar a la universitat, va creure que el més lògic era matricular-se en Enginyeria de Telecomunicacions. No era el lloc que esperava. “Es tractava més de memoritzar que d’inventar”, lamenta. Però, per casualitat, en acabar el primer any de carrera es va apuntar a un curs de teatre a Vilafranca del Penedès, on va néixer el 1978 i ha viscut fins fa quatre anys. I en l’escena va trobar una bona via per inventar. Allà va començar tot. I tot és una carrera teatral, si no meteòrica, sí imparabile com a autor i director d’uns textos que, primer, han tingut fortes ressonàncies generacionals –els títols de la seva trilogia *Hardcore videogames*, formada per *Wolfenstein*, *Tetris* i *City/SimCity*, són els de tres populars videojocs– i que, ara, qüestió d’edat, s’interroguen per la identitat. Una carrera que l’ha fet passar de les sales alternatives a teatres privats de mida mitjana, com la Villarroel –on ara triomfa dirigint *Burundanga*, de Jordi Galceran–, i als escenaris públics: al TNC, on va presentar amb èxit *Una història catalana*, que tornarà l’any vinent, i aviat al Lliure, on estrenarà *Pàtria*.

gens malament per haver fet el curs actoral de Vilafranca de retruc: s’anava a apuntar amb un amic a un curs de cuina i no hi havia places. “Però sempre a casa la meva mare em deia que havia de fer teatre, que era molt comediant, així que probablement no va ser tan casual”, somriu. Per això, encara que l’últim dels seus anys a *teleos* es va matricular també en Belles Arts, on va coquetejar amb l’art conceptual, va acabar optant pel teatre, que “t’ofereix dialogar amb un públic molt més gran i de manera directa”. Clar que en aquesta decisió hi van influir molt, explica, dues obres de teatre. La primera, *After sun*, de Rodrigo García. “Em vaig trobar una obra que em parlava directament a mi, al moment en què vivia, i que per algunes escenes amb conills generava un odi o una afiliació total. Va acabar amb

xiulets i aplaudiments drets. Voldria que fos així sempre”, diu. Aquella mateixa nit es va posar a escriure una obra. Més tard va veure *Gore*, de Javier Daulte. “Vaig trobar el teatre que buscava. Volia explicar històries, i veig que amb quatre cadires, una taula i una porta em presenta una història de gènere, de ciència-ficció, amb molt humor però amb molta veritat, amb uns actors entregats que et disparen les emocions i parlen de temes actuals. I em mostra que no es pot fer un teatre intel·lectual perquè sigui bo. Sóc enemic del teatre que em vulgui avorrir, per a això agafo un assaig. A més, veig que per inventar mons increïbles no feia falta l’excés de mitjans que de vegades s’utilitzen”. Després, Casanovas aniria a cursos de Sanchis Sinisterra a la Beckett. I començaria a guanyar premis.

La primera obra que va escriure va ser *Les millors ocasions*, que pujarà per primera vegada a escena al setembre. Ho farà a la sala FlyHard, la sala d’assajos de la petita companyia de Casanovas, convertida des de fa un any i mig en miniteatre de 40 seients sempre plens. Una sala en la qual cuinen a foc lent les seves obres i exhibeixen les d’altres companys amb la voluntat que sigui el trampolí a sales majors, com ha passat amb *Burundanga*. La companyia de Casanovas està integrada per Roser Blanch i Clara Cols –amb les quals ja va dur a terme la seva primera estrena, *Gebre–*, per Blanca Caminal, l’última en incorporar-se, i per Pablo Lammers i Sergio Matamala, que es van unir el 2004 per a la trilogia *Hardcore videogames*, que mostraven la inseguretat de la generació actual, molt preparada i ne-

cessitada d’expressar la seva creativitat, però també “més conservadora, aspirant a ser funcionaris”.

Ara en canvi duu a terme una altra trilogia –*Una història catalana*, *Pàtria* i, aviat, *Vilafranca*– que “fa voltes sobre la identitat pròpia d’aquest país, de nosaltres mateixos, que no entenc del tot i intento entendre a partir del teatre”. Segons la seva opinió, potser la ideologia més nacionalista “mira molt a la història i poc cap endavant. A mi també m’ha passat. De jove tenia sentiments nacionals molt més forts, després els he posat en dubte, i aquesta transició em fa entendre els dos costats”. Teatre polític? “Sempre he cregut que la meva feina ho era una mica, però com que sempre vull que atrapi, de vegades la gent es queda a la superfície. Era un western? Sí, però com *Fahrenheit 451* és ciència-ficció i molt política. El gènere és l’embolcall: té codis clars, t’estalvia explicacions i et permet anar directe a les emocions i plantejar el debat”.

Malgrat la crisi, diu que la dramaturgia catalana està en un moment àlgid: “Fa temps vam haver de reinventar-nos o morir. Ara els autors també som directors”, explica. I creu que ara és el moment que tot el teatre català es reinventi. En tots els sentits. També fent el gran salt: “Ens hem diversificat en gèneres, hem conquerit els teatres mitjans amb un teatre de saló, comercial; ara cal plantejar un teatre gran, des del local buscar temes més ambiciosos, un teatre més èpic. El que ha passat amb *Incendis*, de Wajdi Mouawad, és una pista per a la dramaturgia catalana: ell parla dels seus temes, molt personals, del Líban del que prové, però ens emociona a tots”.

EL MESTRE

JAVIER,
gràcies per ensenyar-nos
a fer possible el
que semblava impossible.

“Javier Daulte, que em va ensenyar a fer possible el que semblava impossible”

■ Per Casanovas, l’autor i director argentí Javier Daulte és fonamental. La seva obra *Gore* el va impactar: era el teatre que volia fer. Després, Daulte el va programar a la Villarroel i es va implicar en el seu treball. “Em va ensenyar que calia fer un teatre que apassionés, que generés emocions, un teatre que podia explicar coses importants sense haver de ser aparentment el principal”. Recorda que Daulte deia que mentre en teatre a l’Argentina l’impossible es feia possible, a Barcelona passava al revés. “Em va ensenyar a fer possible l’impossible, i vet aquí la Sala Fly Hard”.